

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 14.06.2022

Saksnr: 22-005490MED-TOSL/05

Rettsens leder: Dommerfullmektig med alminnelig fullmakt Therese Heggedal

Meddommere: Håkon Moen Schjelle
Gry Jakobsen

Påtalemyndigheten

Politiadvokat Vilde Humlegård

mot

Roar Alexander Mikalsen

Advokat Lars Mathias Undheim

DOM

Roar Alexander Mikalsen er født 21.12.1975 og bor i Alunsjøveien 63 E, 0957 Oslo.

Tiltalen

Ved tiltalebeslutning utferdiget av Politimesteren i Oslo den 11.01.2022 er han satt under tiltale ved Oslo tingrett for overtredelse av

Straffeloven § 231 første ledd

for ulovlig å ha oppbevart narkotika.

Grunnlag:

Lørdag 11. september 2021 kl. 13.11 i Botsparken, hadde han 24,99 gram marihuana og ca. 11 gram sopp inneholdende psilocybin og /eller psiocin.

Twist om bevis – begjæring om utsettelse av hovedforhandlingen

Oslo tingrett avsa 4. mai 2022 kjennelse med slik slutning:

1. *Samtlige vitnebevis i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.*
2. *Samtlige dokumentarfilmer i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.*
3. *Samtlige dokumentbevis i forsvarers bevisoppgave av 5. april 2022 avskjæres.*

Mikalsen anket avgjørelsen de 16. mai 2022. Borgarting lagmannsrett avsa kjennelse 31. mai 2022 hvor anken ble forkastet.

Hovedforhandlingen ble begjært utsatt den 31. mai 2022. Forsvarer begrunnet begjæringen med planer om å anke lagmannsrettens kjennelse. Retten besluttet samme dag å ikke utsette hovedforhandlingen.

Hovedforhandlingen

Hovedforhandling ble holdt 01.06.2022. Tiltalte møtte. Tiltalte fremmet innsigelser mot rettens habilitet, og kjennelse ble truffet samme dag av dommer Ingeborg Olebakken, med følgende slutning:

Dommerfullmektig Therese Heggedal er habil til å avgjøre sak 22-005490MED-TOSL/05.

Tiltalte erkjente seg ikke skyldig etter tiltalebeslutningen. Bevisførselen fremgår av rettsboka.

Aktor la ned påstand om at tiltalte dømmes i samsvar med tiltalebeslutningen til betinget fengsel i 15 dager. Videre la aktor ned påstand om at tiltalte idømmes sakskostnader etter rettens skjønn.

Forsvarer la ned påstand om at tiltalte frifinnes.

Rettens vurdering

Konklusjon

Retten har etter en samlet vurderingen av bevisene konkludert med at tiltalte skal dømmes i tråd med tiltalebeslutningen til betinget fengsel i 15 dager, samt til å betale saksomkostninger til det offentlige med kroner 5000.

Skyld

Subjektive og objektive vilkår etter straffeloven

Retten er overbevist om at tiltalte har forholdt seg slik som beskrevet i tiltalebeslutningen. Retten viser til tiltaltes egen forklaring i retten, der han erkjenner de faktiske forhold. Erkjennelsen støttes av saken dokumenter, derunder rapport om ransaking/beslag – narkotika, illustrasjonsmappe - narkotikabeslag og rapport om kriminalteknisk undersøkelse.

Retten er også overbevist om at tiltalte handlet med hensikts forsett. Tiltalte er leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk, og forklarte at han planla en markering der et mål var å overtre straffelovens narkotikabestemmelser for å få prøvd narkotikalovgivningen for domstolen. Det fremgår av bevisene, og er erkjent av tiltalte at tiltalte hadde med seg 7 jointer med marihuana og tobakk, cannabisplante i potte, og sopp inneholdende psilocybin som han la utover et bord. Tiltalte forklarte at han både på forhånd, og under selve markeringen oppfordret tilhørere til å forsyne seg, og en tilhører hentet en joint.

Både de subjektive og objektive vilkår for straff etter straffeloven § 231 foreligger dermed.

Anførsel om strid med menneskerettigheter

Tiltalte har anført at domfellelse etter straffeloven § 231 generelt er i strid med grunnleggende menneskerettigheter. Domstolen har rett og plikt til å prøve forholdet mellom lov og Grunnlov, samt ratifiserte menneskerettskonvensjoner.

Tiltalte mener for det første at straffeloven § 231 strider med Grunnloven § 102.

Videre har tiltalte anført at en domfellelse av han er i strid med EMK artikkel 3, EMK artikkel 5, EMK artikkel 8, EMK artikkel 9, ØSK artikkel 12 og EMK tilleggsprotokoll nr. 12 om diskriminering (TP 12). Bortsett fra TP 12, som ikke er ratifisert av Norge, er bestemmelsene tiltalte har pekt på inntatt i menneskerettsloven, se §2. Det følger av menneskerettsloven § 3 at bestemmelsene i konvensjoner og protokoller som er nevnt i § 2 ved motstrid skal gå foran bestemmelser i annen lovgivning, derunder straffeloven.

Retten behandler først spørsmålet om domfellelse vil være i strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8, som retten opplever er den sentrale anførselen fra tiltalte.

Spørsmålet om domfellelse er i strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8

Tiltalte har anført at enhver domfellelse etter straffeloven § 231 er i strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8, om retten til respekt for privatliv og familieliv. Bestemmelsene lyder som følger:

§ 102

Alle har rett til respekt for privatlivet og familielivet sitt, for heimen sin og kommunikasjonen sin. Det må ikkje utførast husransakingar, så nær som i kriminelle tilfelle.

Dei statlege styresmaktene skal sikre eit vern om den personlege integriteten.

EMK artikkel 8

- 1. Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.*
- 2. Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.*

Det er sikker rett at Grunnloven § 102 tolkes med utgangspunkt i EMK artikkel 8, jf. HR-2022-731-A avsnitt 30 med videre henvisninger, og anførselene om brudd på bestemmelsene behandles derfor samlet.

Tiltalte har pekt på at kriminalisering og bruk av straff for enhver befatning med narkotika generelt er et inngrep etter artikkel 8 som ikke er nødvendig eller forholdsmessig i et demokratisk samfunn. Spørsmålet er behandlet i HR-2022-731-A hvor det i avsnitt 34-40 fremgår som følger:

(34) Partene har ikke vist til avgjørelser som mer direkte tar stilling til spørsmålet i vår sak, og det må i første rekke være opp til EMD å utvikle konvensjonen. Jeg har for min del vanskelig for å se at straff for befatning med narkotika kan være et inngrep etter artikkel 8. Men det må uansett være klart at et eventuelt inngrep kan rettferdiggjøres etter artikkel 8 nr. 2, og jeg går over til å drøfte dette.

(35) Det er på det rene at straff i dette tilfellet er i samsvar med loven – «in accordance with the law». Gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 231 første ledd og

legemiddeloven § 31 andre ledd jf. § 24 første ledd er oppfylt, og A har opptrådt med den nødvendige skyld.

(36) Straff for befatning med narkotika forfølger videre generelt et legitimt formål. Departementet drøfter i Ot.prp.nr.22 (2008–2009) forslaget fra Straffelovkommisjonens flertall om å avkriminalisere bruk av narkotika samt erverv og besittelse til egen bruk. I punkt 4.2.2.5 på side 93 fremheves skadevirkningene av narkotikabruk for brukernes familie og sosiale miljø, for samfunnets økonomi og for den generelle trygghet og fred. På side 94 påpeker departementet videre at kriminalisering er viktig av hensyn til allmennprevensjonen og for å markere grunnleggende verdier i samfunnet. Etter en samlet avveining kom departementet den gangen til at forslaget fra kommisjonen ikke burde følges opp.

(37) Overordnet er allmennprevensjon og vern om folkehelsen et sentralt formål bak straffebestemmelsene om narkotikalovbrudd, jf. også plasseringen av straffeloven § 231 i kapittel 23 om vern av folkehelsen og det ytre miljø. I avvisningsavgjørelsen 3. oktober 2006 Palusiński mot Polen [EMD-2000-62414]1 konstaterte EMD uten videre drøftelse at «protection of health and morals» var et legitimt formål.

(38) Spørsmålet er om dette – i lys av Stortingets behandling av rusreformforslaget – må vurderes annerledes når det gjelder straff for rusavhengiges befatning med stoff til egen bruk. Etter mitt syn gir ikke stortingsbehandlingen grunnlag for å si at straff for slike overtredelser ikke lenger har et legitimt formål. Jeg minner om at et flertall i stortingskomiteen ikke gikk inn for avkriminalisering, heller ikke for tungt rusavhengige. Flertallet var bekymret for signaleffekten av en avkriminalisering, for at bruk av narkotika ville ufarliggjøres og for konsekvensene en slik reform ville ha for narkotikabruken blant ungdom, se Innst.612 L (2020–2021) side 7. Men det var som nevnt bred enighet om at straff er lite hensiktsmessig for tungt rusavhengige, og om at reaksjonene må tilpasses de utfordringene disse har. Jeg ser det på bakgrunn av stortingsbehandlingen slik at kriminalisering av befatning med narkotika fortsatt har et legitimt formål også overfor rusavhengige, men at lovgiversignalene må trekkes inn ved valg av reaksjonsform.

(39) Avgjørende for om det er i strid med EMK artikkel 8 å straffe rusavhengige for bruk og innehav av narkotika til egen bruk, er om dette er nødvendig og forholdsmessig i et demokratisk samfunn. Statene må på dette området ha en vid skjønnsmargin. Straff for innehav av narkotika til egen bruk er et rettspolitisk omdiskutert spørsmål, som har vært vurdert av lovgiver ved flere anledninger. Den enkelte stat har de beste forutsetningene for å balansere hensynene ut fra lokale behov og forhold. Det er ingen internasjonal enighet om hvordan reguleringen bør være på dette området, og de europeiske landene har valgt ulike løsninger, se Rusreformutvalgets utredning NOU 2019:26 punkt 6.4. Jeg viser til EMDs storkammeravgjørelse 1. juli 2014 S.A.S mot Frankrike [EMD-2011-43835]1, hvor domstolen i avsnitt 129 fremhever behovet for en vid skjønnsmargin i «matters of general policy».

(40) Vurderingen av om det vil være forholdsmessig å bruke straff overfor rusavhengige, må gjøres ut fra de konkrete forholdene i den enkelte saken, noe som

illustreres av den nevnte dommen 19. januar 2021 Lacatus mot Sveits [EMD-2015-14065-J]. Som jeg kommer tilbake til, bør A ikke idømmes fengselsstraff. Den reaksjonen som jeg mener er riktig i saken her, er under enhver omstendighet ikke uforholdsmessig.

I høyesterettsdommen skilles det ikke mellom de ulike typer ulovlige rusmidler.

Tiltalte har anført at det for stoffene i den konkrete sak, marihuana/cannabis og sopp inneholdende psilocybin, ikke er nødvendig i et demokratisk samfunn å straffe befatning med stoffene. Han har særlig vist til at disse stoffene er blant de mindre farlig narkotiske stoffene, og at farepotensialet ved bruk av disse eksempelvis er mindre enn ved bruk av alkohol. Videre har han vist til studier om positiv helsemessig effekt ved bruk av stoffene, samt til at stoffene ikke medfører voldelig eller annen skadelig adferd hos brukerne. Tiltalte har samtidig pekt på de negative sider ved kriminalisering, som manglende mulighet for kontroll, organisert kriminalitet i stor skala, stigmatisering og forfølgning.

Retten viser i denne sammenhengen til LH-2021-101502, som gjelder den tilsvarende vurderingen opp mot EMK artikkel 9. Anke til Høyesterett ble ikke tillatt fremmet, se HR-2022-575-U. Lagmannsretten har foretatt en grundig vurdering i punkt 1, *Anken over lovanvendelsen under skyldspørsmålet, Hvorvidt inngrepet er lovlig:*

A har anført at det ikke er nødvendig i et demokratisk samfunn å straffe befatning med LSD, fleinsopp og MDMA til religiøs bruk. Han har særlig vist til at disse stoffene er blant de mindre farlig narkotiske stoffene, og at farepotensialet ved bruk av disse eksempelvis er mindre enn ved bruk av alkohol. Han har videre vist til at MDMA-assistert psykoterapi anvendes for pasienter med PTSD, og at psilocybin utprøves som behandling mot depresjon. Det er ingen sammenheng mellom bruk av psykedelika og psykiske helseproblemer, ifølge en NTNU-studie. Han har også vist til at ayahuasca, peyote og cocablader er tillatt for religiøs bruk i mange latinamerikanske og karibiske stater. Det er videre vist til at hensikten med straffebestemmelser i stor grad er å beskytte mennesker mot atferd fra andre som kan skade dem, og at strafferegulering har svakere begrunnelse når den som her skal beskytte den enkelte mot atferd som rammer en selv. Det må også legges vekt på at retten til religionsfrihet innebærer rett til å foreta mulige farlige og uforståelige handlinger.

Lagmannsretten mener at dette er argumenter som har vekt i en bredere samfunnsmessig vurdering av om bruk av narkotiske stoffer skal sanksjoneres med straff. Dette er vurderinger som innebærer avveining av ulike hensyn, og vurderingene omfatter forholdet til folkehelsen, men også forholdet til Norges folkerettslige forpliktelser.

Utgangspunktet for en vurdering av forholdsmessigheten av et generelt forbud mot disse stoffene må tas i lovgivers begrunnelse for å forby disse, jf. blant annet EMDs dom fra 2013 i saken Animal Defenders International mot Storbritannia, avsnitt 108 (48876/08).

Som nevnt er stoffene som er omfattet av tiltalen oppført på narkotikalistene, hvor stoffer, planter og droger som kommer inn under Den alminnelige narkotikakonvensjon 30. mars 1961 eller Konvensjon om psykotrope stoffer 21. februar 1971 er oppført. Den alminnelige narkotikakonvensjon og Konvensjon om psykotrope stoffer er FN-konvensjoner. Vedtak fra FNs narkotikakommisjon og FNs økonomiske og sosiale råd om oppføring av nye stoffer eller endring av oppføringer under de nevnte konvensjonene vil være folkerettslig bindende for Norge. Implementering av vedtakene gjennomføres ved en endring av narkotikalistene.

FN-konvensjonene er fastsatt for å beskytte menneskehetens helse og velferd. Videre skal det tas hensyn til at medisinsk bruk av narkotiske legemidler fortsatt er uunnværlig for lindring av smerte og lidelser. Konvensjonene skal på den ene side bidra til å sikre tilgang til de aktuelle legemidlene, herunder sterke smertestillende legemidler, sovemidler og beroligende midler. På den annen side skal konvensjonene bidra til å forebygge lekkasje av varer som reguleres av konvensjonene fra den lovlige distribusjonsskjeden til det illegale markedet. Bruken av de stoffene og produktene som reguleres av konvensjonene skal være begrenset til medisinske og vitenskapelige formål. Norge skal i et internasjonalt samarbeid holde kontroll med alle narkotiske midler med de ovenfor nevnte formål for øye. Det vises til Prop.107 L (2012–2013) Endringer i legemiddeloven (utvidet forbud mot dopingmidler m.m.), kapittel 3.2.2 om Norges internasjonale forpliktelser.

Rusreformutvalget drøftet hvilke forpliktelser Norge har etter disse to nevnte konvensjonene og etter FN-konvensjonen av 1988 (The Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances), som i første rekke regulerer ulovlig transport og handel med narkotika. Utvalget kom til at «det er forsvarlig å legge til grunn at det er forenelig med Norges forpliktelser etter narkotikakonvensjonene å avkriminalisere erverv og innehav av mindre mengder narkotika til egen bruk, såfremt slik befatning med narkotika forblir ulovlig og kan møtes med andre tiltak som er egnet til å oppnå konvensjonenes formål». Det vises til NOU 2019:26 Rusreform – fra straff til hjelp, kapittel 7.3.2. Konvensjonenes overordnede formål er som nevnt å ivareta helse og velferd. Den oppfølgende proposisjonen, Prop.92 L (2020–2021) foreslo et nytt tredje ledd i straffeloven § 231, som skulle unnta fra straff erverv og oppbevaring av narkotika til egen bruk. Forslaget ble imidlertid ikke vedtatt av Stortinget.

Situasjonen er da at stoffene som tiltalen gjelder, faller inn under Konvensjon om psykotrope stoffer, og har, så langt lagmannsretten kan se, gjort det siden konvensjonen ble vedtatt. Som det fremgår foran er konvensjonene fastsatt for å beskytte

menneskehetens helse og velferd, noe som er et legitimt formål for inngrep etter EMK artikkel 9 nr. 2. Det er anerkjent av EMD at restriksjoner på religiøs praksis er lovlig inngrep av hensyn til helsen, jf. EMDs avgjørelse fra 2014 i saken *Alida Maria Fränklin-Beentjes og Ceflu-Luz Da Floresta mot Nederland*, avsnitt 47 (28167/07). I den saken ble det funnet at den nederlandske staten var berettiget til å vurdere forbudet mot besittelse for bruk av DMT, et stoff som kan forårsake hallusinasjoner ved inntak, som nødvendig i et demokratisk samfunn for beskyttelse av helsen, se avgjørelsen avsnitt 48. I avsnitt 49 vises det til at DMT er omfattet av bestemmelsene i Konvensjon om psykotrope stoffer 21. februar 1971, noe som synes å ha hatt en viss selvstendig betydning for avgjørelsen. Ved vurderingen av om det generelle forbudet mot bruken av disse stoffene er tilstrekkelig begrunnet, legger lagmannsretten til grunn at det er et selvstendig moment at forbudet er innført for at Norge skal overholde sine folkerettslige forpliktelser.

I Alida Maria Fränklin-Beentjes og Ceflu-Luz Da Floresta mot Nederland (28167/07) uttaler EMD videre følgende, jf. avsnitt 46:

«Article 9 lists a number of forms which manifestation of one's religion or belief may take, namely worship, teaching, practice and observance. Nevertheless, Article 9 does not protect every act motivated or inspired by a religion or belief In particular, it does not confer a right to refuse, on the basis of religious convictions, to abide by legislation the operation of which is provided for by the Convention and which applies neutrally and generally (see, *mutatis mutandis*, *C v. the United Kingdom*, no. 10358/83, Commission decision of 15 December 1983, *Decisions and Reports (DR)* 37, p. 142).»

Lagmannsretten viser til at forbudet mot de aktuelle stoffene virker nøytralt og generelt i samfunnet, og har på ingen måte adresse mot trossamfunn eller trosutøvelsen som sådan, og dette taler klart for at slike inngrep vil være forholdsmessige.

Avgjørelsen viser for øvrig til at EMD har akseptert pålegg om bruk av hjelm av hensyn til trafikk sikkerheten for mannlige sikker under kjøring av motorsykkel, og at det kunne kreves av en kvinnelig sykepleier at hun unnlot å ha et kors hengende rundt halsen under tjeneste av hensyn til hennes egen og pasientenes sikkerhet.

Lagmannsretten kommer etter dette til at den generelle begrunnelsen for inngrepet bygger på overordnede samfunnsmessige og politiske hensyn med henblikk på folkehelsen, og at inngrepet er innenfor den skjønnsmarginen staten har til å straffelegge forholdet.

Lagmannsrettens dom er grundig og dekkende også for vår sak. Retten mener vurderingen må være helt tilsvarende for cannabis, som er omfattet av Den alminnelige narkotikakonvensjon, og tilnærmet tilsvarende for EMK artikkel 8. Inngrepshjemmelen er noe annerledes formulert

i artikkel 8 nr. 2 enn i artikkel 9 nr. 2, men følger hovedlinjen om at inngrep i rettigheten kan skje dersom det foreligger grunnlag i lov, inngrepet søker å nå noen av de oppstilte formålene, blant annet beskyttelse av helse, og inngrepet er nødvendig i et demokratisk samfunn, jf. også LH-2021-101502.

Retten mener på denne bakgrunn et forbud mot befatning med marihuana eller sopp generelt ikke er i strid med EMK artikkel 8.

Retten går etter dette over til en konkret vurdering av den aktuelle saken.

Tiltalte har ikke anført noe konkret ved seg eller sin sak som tilsier at det ikke vil være forholdsmessig å bruke straff overfor ham, men kun vist til hans generelle synspunkt om at dagens straffepolitikk og dermed forvaltningen av den er i strid med EMK artikkel 8. Tiltalte har ikke anført eller forklart at han er rusavhengig, står i en vanskelig livssituasjon, eller har behov for stoffene av helsemessige årsaker. Narkotikaen han oppbevarte var videre ikke utelukkende til eget bruk, men ble tvert imot tilbudt til andre. Tiltalte har heller ikke anført å ha blitt utsatt for maktmisbruk av politiet, og har selv ønsket en rettsprosess. Tiltalte ble også informert i forkant av markeringen at selv om markeringen i seg selv ikke var søknadspliktig, ville politiet agere dersom tiltalte brøyt narkotikabestemmelser under markeringen. I tillegg er den reaksjonen retten mener er korrekt i den konkrete sak, en kort betinget fengselsstraff, under enhver omstendighet ikke uforholdsmessig, noe retten kommer tilbake til nedenfor.

Forsvareren kan på denne bakgrunn ikke få medhold i at tiltalte må frifinnes grunnet strid med Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

EMK artikkel 3, EMK artikkel 5,

Tiltalte har videre anført at kriminalisering og bruk av straff på grunn av befatning med narkotika også er i strid med EMK artikkel 3, forbud mot tortur, og EMK artikkel 5, retten til frihet og sikkerhet.

Retten oppfatter at tiltaltes anførsel er at siden straffeloven § 231 er i strid med EMK artikkel 8, vil tvangsbruk under etterforskningen, straffeforfølgning og straff generelt være i strid med EMK artikkel 3 og 5. I den konkrete sak mener retten at domfellelse ikke er i strid med EMK artikkel 8, og dermed kan heller ikke denne anførselen føre frem.

Tiltalte har heller ikke pekt på noen konkrete forhold ved seg eller sin sak som tilsier brudd på bestemmelsene, men utelukkende vist til generelle betraktninger om dagens straffepolitikk og forvaltningen av den. Tiltalte har pekt på at andre har opplevd maktmisbruk, ulovlig pågripelse, nedverdiggende behandling og lignende grunnet kriminalisering av narkotika og stigmatisering av brukerne, men ikke anført at han selv har vært utsatt for slik behandling i forbindelse med den konkrete saken.

Retten mener på denne bakgrunn at det er klart at domfellelse av tiltalte i den konkrete sak ikke er i strid med EMK artikkel 3 eller 5.

EMK artikkel 9.

Vedrørende anførselen om strid med EMK artikkel 9, rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet, viser retten til LH-2021-101502, som er sitert fra ovenfor. Lagmannsretten kom som nevnt i dommens punkt 1 til at den generelle begrunnelsen for inngrepet i retten til religionsfrihet bygger på overordnede samfunnsmessige og politiske hensyn med henblikk på folkehelsen, og at inngrepet er innenfor den skjønnsmarginen staten har til å straffelegge forholdet. Det fremgår av lagmannsrettens avgjørelse at det likevel er nødvendig å foreta en konkret vurdering av om straffeforfølgning rammer den konkrete tiltalte uforholdsmessig hardt, selv om det generelle forbudet passerer en forholdsmessighetstest.

Tiltalte i den konkrete sak har ikke anført at hans befatning med narkotikaen må anses som religions- eller livssynsutøvelse. Tiltalte har pekt på at andre bruker stoffene i utøvelsen av sin religion. Han forklarte at han selv kunne bruke stoffene i perioder, men knyttet ikke dette opp mot egen religion eller eget livssyn. Tiltaltes befatning med narkotika som et virkemiddel for å oppnå et politisk mål om avkriminalisering av narkotika, faller etter rettens syn utenfor det vern artikkel 9 gir individet. Straffesanksjonering av forholdet tiltalen gjelder er i alle tilfeller forenlig med vilkårene for inngrep etter EMK artikkel 9 nr. 2, og retten viser her til den tilsvarende vurderingen knyttet til EMK artikkel 8.

ØSK artikkel 12

ØSK artikkel 12 lyder som følger:

1. *Konvensjonspartene anerkjenner retten for enhver til den høyest oppnåelige helsestandard både fysisk og psykisk.*

2. *De tiltak som konvensjonspartene treffer for å oppnå full virkeliggjørelse for denne rettighet, skal omfatte tiltak som er nødvendige for å:*
 - a. *Minske foster- og spebarndødeligheten og fremme barnets sunne utvikling,*
 - b. *Forbedre alle sider ved hygien i miljø og industri,*
 - c. *Forebygge, behandle og kontrollere epidemiske, endemiske, yrkesmessige og andre sykdommer,*
 - d. *Skape vilkår som trykker alle legebekandling og pleie under sykdom.*

Retten mener artikkelen er lite treffende i vår sak, og det er uklart for retten hva tiltalte mener konvensjonsstriden består i. Formålet med konvensjonsbestemmelsen er at medlemslandene skal sørge for at innbyggerne har grunnleggende helsetjenester, hvilket retten ikke kan se at en domfellelse for narkotikabesittelse i den konkrete sak vil stride med.

Tiltalte har pekt på at flere individer vil ha positive helsemessige effekter ved bruk av cannabis og psilocybin, noe retten mener konsumeres av den konkrete forholdsmessighetsvurderinger som skal foretas etter EMK artikkel 8. Tiltalte har ikke anført at han selv har et helsemessig behov for bruk, og befatningen med narkotikaen i den konkrete sak var heller ikke helsemessig relatert.

På denne bakgrunn har retten kommet til at domfellelse av tiltalte ikke er i strid med ØSK artikkel 12.

EMK tilleggsprotokoll nr. 12 om diskriminering (TP 12)

TP 12, om diskriminering, er ikke ratifisert, men også ratifiserte konvensjoner gir et vern mot diskriminering, se blant annet EMK artikkel 14.

Tiltalte har anført at brukere av stoffer som klassifiseres som narkotika usaklig diskrimineres fra brukere av alkohol. Retten mener anførselen ikke kan føre frem, og bemerker at forbudet mot de aktuelle stoffene virker nøytralt og generelt i samfunnet, og retten kan ikke se at straffeloven § 231 generelt er i strid med tilleggsprotokollen eller andre bestemmelser om diskriminering. Tiltalte har ikke anført noe konkret ved seg eller sin sak som tilsier brudd på forbudet om diskriminering.

Oppsummering

Oppsummert kan forsvarer ikke få medhold i at tiltalte skal frifinnes grunnet strid med Grunnloven § 102, EMK artikkel 3, EMK artikkel 5, EMK artikkel 8, EMK artikkel 9, ØSK artikkel 12 eller EMK tilleggsprotokoll nr. 12/EMK artikkel 14.

Tiltalte skal etter dette dømmes i tråd med tiltalebeslutningen og retten går over til å behandle reaksjonsfastsettelsen.

Straff

Tiltalte er tidligere straffedømt, derunder for narkotikalovbrudd, men forholdene ligger langt tilbake i tid.

Retten skal nå utmåle en straff for oppbevaring av 24,99 gram marihuana og ca. 11 gram sopp inneholdende psilocybin og /eller psiocin.

Straffen for narkotikakriminalitet skal gjenspeile skadepotensialet for den aktuelle handlingen. Det tas derfor utgangspunkt i type og mengde stoff og i stoffets farlighet. I tillegg ses det hen til om saken gjelder oppbevaring, innførsel eller omsetning. Tiltaltes rolle i den forbindelsen, og om stoffet er ment til eget bruk, er andre momenter av vekt, jf. senest HR-2019-2203-A avsnitt 14.

Når en tiltalt ved samme anledning har hatt befatning med ulike typer narkotiske stoffer, skal retten fastsette en samlet straff etter straffeloven § 79 bokstav a. Det tas utgangspunkt i straffnivået for hvert enkelt av de stoffene domfellelsen gjelder. Deretter foretas en samordnende helhetsvurdering etter straffskjerpingsprinsippet, der straffen for det mest alvorlige elementet danner utgangspunktet.

Oppbevaring av 24,99 gram marihuanaen er det mest alvorlige elementet i den konkrete sak.

I LB-2019-74415 er det under henvisning til Rt-2008-906 uttalt at oppbevaring av 29,82 gram hasj i utgangspunktet tilsier en kortere betinget fengselsstraff, kombinert med en ubetinget bot.

Retten mener det etablerte straffnivået fortsatt er relevant for straffutmålingen i vår sak. Tiltalte er ikke en rusavhengig, og de endringer i bruken av strafferettslige reaksjoner som følger av HR-2022-731-A, HR-2022-732-A og HR-2022-733-A kommer dermed ikke direkte til anvendelse. Tiltalte var heller ikke i en vanskelig livssituasjon, slik som beskrevet i LB-2021-78375, og narkotikaen var heller ikke utelukkende til eget bruk. Tvert imot oppfordret tiltalte tilhørere av markeringen til å forsyne seg med narkotika, hvorpå en deltaker hentet seg en joint, og det forelå dermed en viss spredningsfare.

Mengden i den konkrete sak er noe mindre enn mengden i LB-2019-74415, og retten mener oppbevaringen av marihuanaen isolert sett tilsier 14 dager betinget fengsel.

Oppbevaringen av 11 gram sopp inneholdende psilocybin ville isolert sett medført en bot, og tillegges vekt i skjerpene retning.

Det foreligger ikke noen øvrige skjerpene omstendigheter, og det foreligger etter rettens syn ikke noen formildende omstendigheter.

Samlet mener retten at 15 dager betinget fengsel er en rimelig, forholdsmessig og riktig straff. Prøvetiden settes til to år, jf. straffeloven § 34.

Saksomkostninger

Påtalemyndighetene har lagt ned påstand om at tiltalte skal dømmes til å betale saksomkostninger, fastsatt etter rettens skjønn. Retten er ikke kjent med noen omstendigheter som tilsier at det er grunn til å fravike hovedregelen i straffeprosessloven § 436. Retten har etter dette komme til at tiltalte skal dekke saksomkostninger, og beløpet settes skjønnsmessig til kr 5000.

Dommen er enstemmig.

DOMSSLUTNING

Roar Alexander Mikalsen, født 21.12.1975, dømmes for overtredelse av straffeloven § 231 første ledd til fengsel i 15 dager. Fullbyrding av straffen utsettes med en prøvetid på to år jf. straffeloven § 34.

Roar Alexander Mikalsen, født 21.12.1975, dømmes til å betale saksomkostninger med kr 5000 til det offentlige.

Forkynning av dom

Domfelte er innkalt til frammøteforkynning i Oslo tinghus onsdag den 15.06.2022 kl. 10:30.

Retten hevet

Therese Heggedal

Håkon Moen Schjelle

Gry Jakobsen

Til deg som har fått en dom i tingretten

Kan jeg anke tingrettens dom?

Du har rett til å anke en dom fra tingretten til lagmannsretten. Det må ikke gå mer enn to uker fra den dagen du hørte eller leste dommen. Å anke betyr at en annen domstol behandler hele eller deler av saken på nytt.

Hva kan du anke over?

Du kan for eksempel anke hvis du mener at:

- det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten
- retten har tolket loven feil
- straffen er for streng
- retten har gjort feil i saksbehandlingen
- andre deler av dommen er feil (erstatning, inndragning, tap av retten til å kjøre bil o.l.)

Kan lagmannsretten nekte å behandle anken?

Lagmannsretten vurderer alle anker, men den kan nekte å gi anken din full behandling hvis:

- den mener det er klart at dommen ikke vil bli endret
- det ikke er noen grunn til å anke dommen

Hvis dommen **kun** gjelder bot, inndragning eller tap av retten til å kjøre bil, vil lagmannsretten som regel ikke behandle anken, med mindre det er spesielle grunner for det.

På den andre siden vil lagmannsretten nesten alltid behandle en anke hvis saken gjelder en forbrytelse som kan føre til fengsel i mer enn seks år.

Kan jeg få oppnevnt forsvarer?

Hvis lagmannsretten bestemmer at den skal behandle anken din, får du oppnevnt en forsvarer. Det er staten som betaler forsvareren, du betaler ingenting. Du kan vanligvis velge hvem du vil ha som forsvarer. Hvis du ønsker en bestemt forsvarer, er det fint om du gir beskjed samtidig med anken, eller så snart som mulig.

Hva må anken inneholde?

I anken må du opplyse:

- hvilken dom du anker over, og om anken gjelder hele dommen eller bare enkelte deler
- hva du anker over – for eksempel:
 - at det ikke er godt nok bevist at du er skyldig i det du ble dømt for i tingretten
 - at retten har tolket loven feil (og i så fall hvilke feil)
 - at straffen er for streng
 - at retten har gjort feil i saksbehandlingen (og i så fall hvilke feil)
- om anken gjelder inndragning
- om du krever ny behandling av erstatningskrav
- om du krever ny behandling av andre sivile krav som nevnt i [straffeprosessloven § 3](#)

Videre bør du nevne:

- nye bevis som du vil legge fram
- hvilket resultat du ønsker

Hvis du krever ny behandling av erstatningskrav eller andre sivile krav nevnt i [straffeprosessloven § 3](#), må du oppgi:

- om anken gjelder hele avgjørelsen
- hvilket resultat du ønsker
- feilene du mener har skjedd
- hvorfor du mener det er gjort feil (både faktiske feil og rettslige feil)
- bevisene du vil føre

Hvordan går jeg fram for å anke?

En advokat eller forsvarer kan gi deg råd om du bør anke, og hjelpe deg med å skrive anken. Du kan også få hjelp til å skrive anken i tingretten, hos påtalemyndigheten eller av noen som jobber i fengselet. Du må selv underskrive på anken.

- Du kan levere anken *skriftlig* eller *muntlig* til tingretten der du fikk dommen
- Du kan også levere anken til påtalemyndigheten, for eksempel politiet eller statsadvokat
- Er du i fengsel, kan du få hjelp av noen som jobber der til å sende inn anken

Jeg var ikke i rettssalen da saken min ble behandlet

Er du dømt i en straffesak, men var ikke tilstede da saken din ble behandlet? Da kan du be om at saken blir behandlet på nytt. For å få en ny behandling, må du forklare hvorfor du ikke kunne komme til rettssaken, og hvorfor du ikke meldte fra i tide. På samme måte som ved anke, må du levere inn kravet om ny behandling innen to uker fra du har lest eller hørt dommen.

Når skal jeg sone?

Når dommen er endelig behandlet (rettskraftig), vil politiet sende den til Kriminalomsorgen, som sender deg innkalling til soning. Dette gjelder alle typer straff.

- Er du dømt til fengsel, får du innkalling en minst tre uker før du skal møte fram til soning
- Hvis du har spesielle ønsker om når du skal sone, må du fortest mulig ta det opp med Kriminalomsorgen.

Kan jeg sone hjemme?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under seks måneder? Da kan du søke om å få sone hjemme med elektronisk kontroll (fotlenkesoning). Hvis du er aktuell for en slik soningsform, vil Kriminalomsorgen sende deg informasjon og søknadsskjema.

Kan jeg sone på institusjon?

Har du fått en ubetinget fengselsstraff på under ett år? Da kan du søke om å få sone straffen i en institusjon, som for eksempel gir deg:

- behandling av rusproblemer
- behandling av psykiske lidelser
- spesielle former for omsorg eller attføring

Du må ha et reelt behov for slik behandling, og du må ha en behandlingsplass. Mer informasjon og søknadsskjema får du hos Kriminalomsorgen.

Hva er betinget fengselsstraff?

Dersom du har fått en dom på betinget fengselsstraff, betyr det at soningen er utsatt i en prøvetid. Hvis du ikke gjør noe straffbart i denne prøvetiden, slipper du å sone i fengsel. Hvis du gjør noe straffbart i prøvetiden, kan retten bestemme at du likevel skal sone hele eller deler av fengselsstraffen.

Det kan også være andre vilkår i dommen, som å gjennomføre Narkotikaprogram med domstolskontroll (ND) eller et program mot ruspåvirket kjøring (RK). Her gjelder også det samme: Hvis du bryter vilkårene, kan retten bestemme at du må sone hele eller deler av straffen likevel.

Hva er samfunnsstraff?

Er du dømt til samfunnsstraff? Det betyr at du skal gjøre samfunnsnyttig tjeneste, delta i et program eller annet tiltak i et bestemt antall timer. Kriminalomsorgen bestemmer når og hvordan straffen skal gjennomføres. Hvis du gjør noe straffbart før du er ferdig med samfunnsstraffen, eller bryter andre regler for samfunnsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel i stedet.

Bot

Er du dømt til å betale bot? Den må du betale innen en tidsfrist. Hvis du ikke betaler innen fristen, kan du få trekk i lønn. Boten kan også bli krevet inn ved hjelp av tvang. Går ikke det, kan du bli innkalt til å sone straffen i fengsel i stedet. Du kan søke om å få gjøre bøtetjeneste (samfunnsnyttig tjeneste) i stedet for å betale boten.

Hva er ungdomsstraff?

Er du dømt til ungdomsstraff? Da blir saken din sendt til Konfliktrådet, og du får en innkalling til et såkalt *stormøte*. Her blir det forsøkt å lage en *ungdomsplan*. Hvis dere ikke blir enige, sendes saken tilbake til domstolen. Da vil retten bestemme om du skal sone hele eller deler av straffen i fengsel.

Hvis du gjør noe straffbart før du er ferdig med ungdomsstraffen, kan retten bestemme at du må sone i fengsel. Det samme kan skje hvis du bryter andre vilkår i ungdomsplanen.

Mer informasjon

Har du andre spørsmål, kan du kontakte fengselet, friomsorgskontoret eller ND-senteret du er innkalt til. Mer informasjon om soning, straff og alternativer til fengselsstraff finner du på www.kriminalomsorgen.no. Se også *straffegjennomføringsloven* om de ulike former for soning. Den finner du på www.lovdatabasen.no.

